

Utenriksdepartementet Utenriksrådets kontor
Postboks 8114 DEP
0032 OSLO

Deres/ Dykkar ref./ Your ref.:

Vår ref./ Our ref.:

1900833-121

Dato/ Date:

16.02.2022

Vår saksbeh./ Enquiries:

Javier Fabra-Mata

Oversendelsesnotat: Evaluering av Norges innsats for kvinner, fred og sikkerhet 2000-2020 (Rapport 3/2022)

Evalueringen av Norges innsats for kvinner, fred og sikkerhet 2000-2020 (rapport 3/2022) og dette oversendelsesnotatet er utarbeidet i tråd med evalueringsinstruks og evalueringsstrategi med prosedyrer, datert 1. januar 2022 og vil bli offentliggjort på www.norad.no/evaluering.

Evalueringen er gjennomført av et team fra Avdeling for evaluering i Norad, med bidrag fra eksterne eksperter.

Bakgrunn og formål

I 2000 vedtok FNs sikkerhetsråd resolusjon 1325 om kvinner, fred og sikkerhet. Resolusjonen var banebrytende ved å fremheve kvinners rolle og perspektiver i konfliktløsning, fredsforhandlinger, humanitært arbeid og gjenoppbygging etter konflikt. Norge var et av de første landene som utviklet en nasjonal handlingsplan for kvinner, fred og sikkerhet i 2006, og implementerer i 2022 sin fjerde handlingsplan (2019-2022).

Formålet med denne evalueringen er å bidra til å styrke Norges fremtidige arbeid med kvinner fred og sikkerhet. Evalueringsfunnene kan være relevante både for gjennomføringen av den gjeldende nasjonale handlingsplanen for kvinner fred og sikkerhet (2019-2022) og for utviklingen av fremtidige handlingsplaner.

Evalueringen er avgrenset til å se på kvinners deltakelse i fredsprosesser og i fredsarbeid mer generelt. Evalueringen vurderer virkningen av støtten, i hvilken grad innsatsen har vært effektiv, koherent og tilpasset omgivelsene, og hvordan den har utviklet seg siden 2000.

De viktigste brukerne av evalueringen er beslutningstakere og offentlig ansatte som jobber både direkte og indirekte med kvinner, fred og sikkerhet. Dette inkluderer ansatte i Utenriksdepartementet i Oslo, på utenriksstasjoner, i Norad, og i sivilt samfunnsorganisasjoner.

Funn

Virkning:

- Norges engasjement for kvinners deltakelse i fredsarbeid har hatt positiv innvirkning på inkludering av kjønnsperspektivet i fredsavtaler og styrking av kvinners rettigheter i konfliktrammede områder mer generelt.
- Norge har spilt en viktig normativ rolle for kvinner, fred og sikkerhet globalt, særlig i fredsinnsetser. For eksempel har Norge bidratt til å opprette et av de første nettverkene av

kvinnelige meklere, og gjort en innsats for å tilrettelegge for likestilling mellom kjønn i sine fredsmeklings- og tilretteleggingsteam.

- Norges handlingsplaner for kvinner, fred og sikkerhet har bidratt til politisk mobilisering internasjonalt rundt agendaen.

Effektivitet og koherens:

- Norges handlingsplaner for kvinner, fred og sikkerhet har ikke vært vellykkede som verktøy for koordinering og strategisk innretning av den norske støttene. Et eksempel på det er at satsningslandene som presenteres i handlingsplanene ikke nødvendigvis får ytterligere faglig eller økonomisk støtte. Norge finansierer også en rekke aktiviteter relatert til kvinner, fred og sikkerhet i land som ikke er nevnt som satsingsland i handlingsplanene. Det er også begrenset overlapp mellom Norges satsningsland for kvinner, fred og sikkerhet og landene oppført som Norges utviklingspartnere.
- Mot slutten av evalueringsperioden og særlig i forbindelse med den gjeldende nasjonale handlingsplanen (2019-2022) finner evalueringen større synergier mellom Norges arbeid på kvinner, fred og sikkerhet og likestillingsområdet.
- Styrking av sivilsamfunnet er avgjørende for å inkludere kjønnsreferanser i fredsavtaler. En slik styrking av sivilsamfunnet krever langsiktig innsats og støtte fra partnere som Norge.
- Kvinnelige aktivister som tar til orde for endring i konfliktrammede land er utsatt for flere risikoer. Evalueringen finner at Norge ikke har pålagt partnere å utarbeide risikovurderinger eller planer for å unngå eller redusere denne typen risikoer. Videre finner evalueringen at det finnes utfordringer i hvordan disse risikoene vurderes og håndteres i partnerskapene.

Kunnskap og læring:

- Norge har i stor grad bygd engasjementet for å fremme kvinners deltakelse i fredsprosesser på tidligere erfaringer og etablert kunnskap fra forskning og evalueringer. Handlingsplanene viser også at læringen styrkes over tid.
- Samtidig viser evalueringen at Norge kan utnytte eksisterende arenaer for kunnskapsdeling bedre, og har ikke brukt monitorering og rapportering systematisk for å ta beslutninger.

Vurdering av rapporten

Hoveddelen av arbeidet med evalueringen er gjennomført internt i Avdeling for evaluering, med innspill i form av analyser og kvalitetssikring fra eksterne eksperter på tematikken. Avdelingen har hatt god dialog med Utenriksdepartementets Seksjon for FN-politikk og Norads Seksjon for likestilling gjennom hele prosessen, og hadde god tilgang på relevante personer og data for å kunne gjennomføre arbeidet.

Vår vurdering er at evalueringen gir en god beskrivelse av Norges innsats for kvinner, fred og sikkerhet og frambringer relevante lærdommer for framtidig engasjement på området. Avdelingen mener at evalueringen er et viktig bidrag i arbeidet med å systematisere kunnskap fra Norges mer enn 20 år lange engasjement for kvinner, fred og sikkerhet. Vi vil likevel påpeke at arbeidet med å avgrense den norske porteføljen for kvinner fred og sikkerhet for å definere omfanget av denne evalueringen, var utfordrende. Det finnes ikke en overordnet kode for statistisk klassifisering av den norske støtten til kvinner, fred og sikkerhet. Tilnærmingen som og ble brukt var å ta utgangspunkt i OECD DACs gendermarkør i konfliktrammede land.

Vi vil også gjøre oppmerksom på at evalueringen peker på en del trekk ved den norske støtten til arbeidet med kvinner, fred og sikkerhet, som har vært påvist i tidligere evalueringer av annen type bistand. Disse knytter seg til viktigheten av langsiktig tilstedeværelse for å bygge opp brede nettverk og god kontekstforståelse, at den norske støtten i liten grad er tematisk og geografisk konsentrert og at bistandsadministrasjonen har avsatt utilstrekkelige ressurser for å utføre arbeidet på en god måte.

Anbefalinger om oppfølging fra

Basert på evalueringen, kommentarer fra interessenter underveis i arbeidet og funn fra tidligere evalueringer, anbefaler Avdeling for evaluering at Utenriksdepartementet for å styrke den fremtidige innretningen av Norges arbeid for kvinner, fred og sikkerhet, vurderer følgende:

Anbefaling	Tiltak (eller begrunnelse for å ikke følge opp)	Ansvarlig for tiltak	Tidsramme	Resultat/ endring/ kommentar
1. Departementet kan vurdere å fokusere innsatsen for kvinner, fred og sikkerhet i land der Norge allerede har forpliktet seg for støtte, som for eksempel partnerlandene for norsk bistand.				
2. Departementet kan vurdere en mer strategisk tilnærming for å øke koordinering og samstemthet. Dette kan gjøres gjennom å: I. Identifisere en mer presis måte å klassifisere bistandsmidler til kvinner, fred og sikkerhet. II. Gjennomføre regelmessige og systematiske planleggingsprosesser rundt kvinner, fred og sikkerhet på landnivå. Slike prosesser bør gjøres i forkant av valg av nye prosjekter og partnere. III. Fortsette med årlige møter om kvinner, fred og sikkerhet for de som jobber med tematikken. IV. Revidere resultatrammeverket i handlingsplanen slik at det samles informasjon som kan brukes inn i beslutninger. V. Tilpasse ressurser til ambisjoner og forventninger, spesielt når det gjelder oppgavene til spesialutsendingen for kvinner, fred og sikkerhet og Norad.				
3. Departementet bør vurdere hvordan Norge kan beskytte og sikre kvinnelige menneskerettighetsforsvarere. Dette kan gjøres gjennom å: I. Stille krav til partnere om å inkludere risikovurderinger i søknadene. Søknadene bør vurderes basert på kvaliteten av risikovurderingene.				

II. Oppmuntre til å inkludere øremerkede midler i søknader for å dekke kostnader knyttet til risikovurderinger og tiltak for å holde risikonivået så lavt som mulig. III. Sørg for at oppdateringer av risikovurderinger er på dagsorden for regelmessige møter med tilskuddsmottakere. IV. Kartlegge og trekke lærdom fra eksisterende eller tidligere initiativer som har beskyttelse av menneskerettighetsforsvarere som hovedformål.				
--	--	--	--	--

Videre prosedyre

Dette oversendelsesnotatet er utarbeidet i tråd med evalueringsinstruks og evalueringsstrategi med prosedyrer, datert 1. januar 2022 og vil bli offentliggjort på www.norad.no/evaluering.

Utenriksdepartementet skal i tråd med nevnte instruks vurdere om det er behov for beslutninger og/eller en oppfølgingsplan samt eventuell publisering av disse.

Siv J. Lillestøl
Fungerende direktør, Avdeling for evaluering

Javier Fabra-Mata
Seniorrådgiver, Avdeling for evaluering

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur.

Liste over kopimottakere:

Seksjon for FN-politikk,
Seksjon for fred og forsoning
Multilateral avdeling,
Seksjon for humanitære spørsmål,
Regionavdelingen,
Enhet for etatsstyring,
Norad-Direktør
Seksjon for likestilling (Norad),
Seksjon for menneskerettigheter (Norad),
Ambassaden i Bogota,
Ambassaden i Kabul,
Signe Gilen,
Andre Mundal,
Fredrik Bringeland Laache
Knut Espeland,
Kari Marie Trædal Thorsen,
Tuva Bugge.